

בית משפט השלום בחיפה

06 אפריל 2010

ת"א 16528-07 שלבי ואח' נ' אל על נתיבי אויר לישראל בע"מ

1

בפני כב' השופט אמיר טובי

התובעים

1. עבד-אלוהאב שלבי
2. עבד-אלעזיז שלבי
ע"י ב"כ עוה"ד א' אלדר-מזרחי

נגד

הנתבעת

אל על נתיבי אויר לישראל בע"מ
ע"י ב"כ עוה"ד הרמן, מקוב ושות'

2

3

פסק דין

4

5

תמצית העובדות וטענות הצדדים

6

7 1. "כבוד האדם ושמו הטוב חשובים לאדם כחיים עצמם, הם יקרים לו לרוב יותר מכל נכס
8 אחר" כך קבע השופט ברק (כתוארו אז) בע"א 214/89 אבנרי נ' שפירא, פ"ד מג(3), 840, 856.
9 בפרשה אחרת נאמר כי "כבודו ושמו הטוב של אדם יקרים לו - למיצער - כגופו. ומה אדם
10 קונה זכות על גופו - שלא יפגעו בו - כן קונה הוא זכות שלא יפגעו בכבודו ובשמו הטוב" (בג"ץ
11 6126/94 - גיורא סנש ואח' נ' יו"ר רשות השידור תק-על(2)99, 806, עמ' 828).

12

13 התביעה המונחת בפניי, עוסקת בפגיעה בכבודם של התובעים, בביזויים והפלייתם במהלך
14 בידוק ביטחוני שבצעה לגביהם הנתבעת, לקראת חזרתם ארצה בטיסה מארה"ב.

15

16 2. להלן תמצית העובדות הדרושות:

17

18 2.1 התובעים, אחים תושבי הכפר אכסאל שבגליל, יצאו במהלך חודש פברואר 2007 לארה"ב
19 במסגרת טיול שארגנה חברת הביטוח מנורה לסוכניה. יחד עם התובעים נסעו סוכני ביטוח
20 נוספים, 17 במספר, ששהו כולם יחד בעיר ניו-יורק. התובעים היו הערבים היחידים בקבוצה.

21

22 2.2 ביום 1.3.07 חזרו התובעים ארצה בטיסת "ישראייר" שהיתה מיועדת לצאת מנמל התעופה
23 JFK בניו-יורק בשעה 15:35. לקראת הטיסה, הם התייצבו בעמדת הבידוק, כארבע שעות
24 לפני מועד ההמראה. מבין חברי הקבוצה, חזר יחד עם התובעים סוכן ביטוח אחד בלבד עם
25 רעייתו, שכן יתר הסוכנים בחרו להאריך את שהותם בניו יורק.

26

27 2.3 הבדיקה הראשונית שנעשתה, כללה סדרה של שאלות זהות שנשאלו פעמיים ברצף על ידי שני

בית משפט השלום בחיפה

06 אפריל 2010

ת"א 16528-07 שלבי ואח' נ' אל על נתיבי אויר לישראל בע"מ

- 1 אנשי ביטחון שונים מטעם הנתבעת. הבידוק התבצע בנימוס וברוגע ובמהלכו סיפרו התובעים
2 לנציגי הביטחון כי הנם סוכני ביטוח וכי נסיעתם היתה במסגרת קבוצת סוכנים מטעם חברת
3 הביטוח מנורה. עוד ציינו שהתובע 1 הנו עובד בכיר במועצה המקומית אכסאל בעוד התובע 2
4 הנו עובד הסתדרות, ושניהם חברי מפלגת העבודה וכי ראש הממשלה המנוח יצחק רבין ז"ל
5 ושר הביטחון עמיר פרץ ביקרו בביתם.
6
- 7 2.4 בשלב זה נתבקשו התובעים להשאיר בעמדת הבידוק את המזוודות, לרבות כבודת היד שנשאו
8 עמם, ולחזור בחלוף כשעתיים. לטענת התובעים, כבר בשלב זה היה ברור כי הם זוכים ליחס
9 שונה מכלל הנוסעים.
10
- 11 מקץ כשעתיים חזרו התובעים, אולם לדבריהם נאמר להם לשוב בשנית כמחצית השעה לאחר
12 מכן, על מנת לקבל את כבודת היד השייכת להם. בשובם נאמר להם כי משלב זה ועד לעלייתם
13 למטוס, תתלווה אליהם עובדת בטחון מטעם הנתבעת, הגב' קרן וינברג (להלן "קרן").
14
- 15 2.5 הואיל וחל עיכוב בטיסה, התארך אותו ליווי מעבר למשוער ועובדת הביטחון התלוותה
16 לתובעים בכל אשר פנו במהלך ההמתנה להמראה. דעתם של התובעים לא היתה נוחה מאותו
17 ליווי ומעקב, והם חשו כי נוהגים עמם כאילו מדובר היה בעבריינים או פורעי חוק מסוכנים.
18 לשאלתם מדוע "שפר עליהם מזלם" והם זכו לליווי ומעקב, לא ניתן כל מענה ענייני.
19
- 20 2.6 בשלב כלשהו, לאחר שכבר נכנסו לאזור שער העליה למטוס, קיבל התובע 1 שיחת טלפון
21 למכשיר הנייד שהיה ברשותו. התובע קם ממקום מושבו והלך תך כדי שיחה אל עבר החלון.
22 לאחר מכן נכנס לשירותים. בצאתו נזפה בו קרן והטיחה בו כי הגזים וכי אינו יכול להסתובב
23 סתם כך חופשי, באופן שאינו מאפשר לה קשר עין עמו.
24
- 25 התובע 1, אשר חש כעוס ופגוע עד עמקי נשמתו, השיב לדבריו, לקרן כי אין לה זכות להתנהג
26 אליו בצורה שכזו וכל עוד היא לא עוצרת אותו בגין עבירה כלשהי אז "שתעוף ממנו". לטענת
27 התובעים, אנשים שהיו בקרבת מקום, ניגשו אליהם, הזדהו עמם ואמרו כי אין כל הצדקה
28 ליחס המחפיר לו הם זוכים.
29
- 30 2.7 לטענת התובעים, בשלב זה, פנה אליהם קצין הביטחון של הנתבעת מר אילן אור (להלן:
31 "אילן") ולאחר שהציג עצמו, נזף בהם על הדברים שהשמיעו באזני עובדת הביטחון. אילן
32 הגדיל לעשות כאשר דרש מאת התובע 1 להתנצל בפני קרן, שאם לא כן, הוא לא יורשה לעלות
33 לטיסה. התובע הרגיש מושפל ומבוזה עד עפר, ישב על אחד הספסלים בטרמינל ומירר בבכי
34 לפני עוברים ושבים. לא זו בלבד שזכה ליחס מפלה אשר החל מרגע הגיעו לעמדת הבידוק של
35 הנתבעת, ושיאו היה בליווי ובמעקב שהוצמדו לו, ולא זו בלבד שספג נזיפה מעובדת הביטחון

בית משפט השלום בחיפה

06 אפריל 2010

ת"א 16528-07 שלבי ואח' נ' אל על נתיבי אויר לישראל בע"מ

- 1 על כך שהעז להתרחק משדה ראייתה כאשר נכנס לשירותים, אלא שעתה הוא נדרש להתנצל
2 בפומבי בפניה, אחרת לא יורשה לעלות למטוס. לאחר שנרגע ושקל את המצב, ולאור
3 הפצרותיו של אחיו, התובע מס' 2, ומתוך חשש שמא לא יורשה לעלות לטיסה, ניגש התובע 1
4 והתנצל בפני קרן ובסופו של דבר עלה למטוס.
5
- 6 .3. בתביעתם טענו התובעים כי הנתבעת ביצעה כלפיהם שורה של עוולות, לרבות עוולת רשלנות,
7 הפרת חובות חקוקות, עוולה לפי חוק איסור הפליה במוצרים, בשירותים ובכניסה למקומות
8 בידור ולמקומות ציבוריים ועוולה לפי חוק איסור לשון הרע. עוד נטען כי הנתבעת התנהלה
9 בחוסר תום לב ופגעה בזכויות החוקתיות המוקנות לתובעים מכוח חוק יסוד כבוד האדם
10 וחירותו, לרבות הזכות לשוויון והזכות לתנועה, וכי בהפעלה סמכויות המוקנות לה בדין,
11 פעלה באופן בלתי סביר, בחוסר תום לב, ובאופן שרירותי ורשלני, תוך חריגה מגבולות
12 הסמכות שהוקנתה לה.
13
- 14 .4. הנתבעת הכחישה בכתב הגנתה, כי פעלה משיקולים זרים או מפלים כלפי התובעים, והפנתה
15 לצרכי הביטחון המחייבים נקיטת אמצעי בידוק קפדניים להבטחת שלום הטיסות והנוסעים.
16 לדבריה, מאחר והתובעים עברו בדיקה ביטחונית מקיפה באופן ייחודי, הוחלט ללוותם עד
17 לשער העליה למטוס. זאת בכדי לחסוך מהם את הצורך לעבור בדיקה חוזרת ליד השער,
18 בדיקה הכרוכה באי נוחות שכן היא היתה מתבצעת לעיני כלל הנוסעים, ובסופו של דבר
19 פוגעת בפרטיותם של התובעים.
20
- 21 הנתבעת אישרה בכתב הגנתה כי התובע 1 אכן נדרש להתנצל בפני קרן, כתנאי לעלייתו
22 למטוס. זאת לאחר שהלה התפרץ בצעקות עליה ואף איים להכותה. לאור זאת נאמר לתובע
23 כי באם לא יירגע ויתנצל על מעשיו הוא ל יורשה לעלות לטיסה.
24
- 25 עד כאן פרטי האירוע וטענות הצדדים לגביו.
26
- 27 הליווי והמעקב - הליך תקין, האמנם?
28
- 29 .5. הבידוק שנערך על-ידי הנתבעת, נעשה מכוח הוראות חוק הטיס (בטחון בתעופה האזרחית),
30 התשל"ז-1977 (להלן: "חוק הטיס"), אשר חלות על כל כלי הטיס הישראלים בכל מקום, מכוח
31 סעיף 22 (א) (1) לחוק.
32
- 33 סעיף 9 מונה את סמכויות העזר הנתונות לאנשי הביטחון בשדה התעופה, על מנת להוציא
34 לפועל את הוראות החוק, ואלה כוללות את הסמכויות שלהלן:
35

בית משפט השלום בחיפה

06 אפריל 2010

ת"א 16528-07 שלבי ואח' נ' אל על נתיבי אויר לישראל בע"מ

- 1 א. חיפוש על גופו של אדם כאמור בסעיף 22 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש)
2 [נוסח חדש], התשכ"ט - 1969 או בכלי רכב אגב כניסתו של האדם או הרכב לשדה
3 התעופה, למנחת או למתקן תעופתי.
4
- 5 ב. חיפוש על גופו של אדם כאמור בסעיף 22 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש)
6 [נוסח חדש], התשכ"ט - 1969 לפני עלייתו של אדם לכלי טיס, במהלך שהייתו בו או
7 בסמוך לירידתו ממנו.
8
- 9 ג. דרישה מכל אדם המצוי בשדה התעופה, במנחת או במתקן תעופתי להזדהות לפניו.
10
- 11 הסנקציה כנגד המסרב לערוך את החיפוש על גופו או במטענו או כנגד המסרב להזדהות,
12 מעבר לביצוע החיפוש על אף הסירוב, הנה למנוע מאותו אדם את הכניסה לשדה התעופה,
13 למתקן התעופתי או לכלי הטיס או את יציאתו ממקומות אלה או את הכנסתו של המטען
14 אליהם או הוצאתו מהם.
15
- 16 סעיף 22 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט - 1969 מורה כי
17 חיפוש על גוף האדם הנו חיפוש על פני גופו של אדם, בבגדיו או בכליו, שאינו חיפוש חיצוני או
18 פנימי כהגדרתם בחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה- חיפוש בגוף ונטילת אמצעי זיהוי),
19 התשנ"ו - 1996.
20
- 21 6. יוצא אם כן, שהסמכויות הנתונות לאנשי הביטחון של הנתבעת כוללות ביצוע חיפוש על פני
22 גופו של אדם, בבגדיו או בכליו, חיפוש המטען שברשותו ודרישה להזדהות. אין בגדר אותן
23 סמכויות את הסמכות להתלוות לנוסע, לעקוב אחריו או להתחקות אחר צעדיו לאחר שעבר
24 את שלב הבידוק הביטחוני.
25
- 26 הנתבעת, היתה ערה ככל הנראה לבעייתיות ההליך שבו נקטה, ומכאן העלתה שתי טענות -
27 האחת במישור המשפטי והשנייה במישור העובדתי. טענתה המשפטית המתמזה בכך שלגבי
28 דידה הליווי מהווה המשך לפעולת החיפוש, באמצעי שמידת פגיעתו בחופש התנועה ופרטיותו
29 של הנוסע הנה פחותה מחיפוש פיזי של ממש. אותו ליווי נועד למנוע עריכת חיפוש חוזר בכליו
30 של הנוסע, לאחר שעבר את הבידוק הביטחוני הראשוני, ומכאן שהוא נכנס תחת גדרו של
31 החיפוש על פי סעיף 9(א)(2) לחוק הטיס. הנתבעת העלתה גם טענה עובדתית כאמור, ולפיה
32 הוסבר לתובעים כי במידה והם מבקשים לוותר על הליווי, הדבר אפשרי, אך יהיה עליהם
33 להיבדק שוב בטרם כניסתם לשער העלייה למטוס. מלים אחרות, לתובעים ניתנה האופציה
34 לוותר על אותו ליווי, בכפוף לעריכת בידוק חוזר לפני כניסתם לשער העלייה למטוס.
35

בית משפט השלום בחיפה

06 אפריל 2010

ת"א 16528-07 שלבי ואח' נ' אל על נתיבי אויר לישראל בע"מ

- 1 .7 אני דוחה את טענותיה דלעיל של הנתבעת בשני המישורים, ואפתח במישור העובדתי.
- 2
- 3 בסעיף 10 לתצהירו של אילן (נ/1), מי ששימש במועד הרלוונטי קצין בטחון מטעם הנתבעת
- 4 נאמר שהוא הבהיר לתובע 1 כי "במידה והוא רוצה לשהות ללא ליווי, הדבר אפשרי, אך יהיה
- 5 עליו להיבדק שוב בטרם כניסתו לשער היציאה למטוס". דא עקא שבחקירתו הנגדית, ובניגוד
- 6 להצהרתו המפורשת בתצהירו, לא זכר העד הנ"ל אם אכן העמיד את התובעים, או מי מהם,
- 7 על זכותם לוותר על אותו ליווי (עמ' 22 שורה 29 לפרוטוקול):
- 8
- 9 "ש. האם כשהתובעים זכו לליווי פעם ראשונה האם הוסבר להם שהם
- 10 רשאים לוותר על ליווי.
- 11 ת. לא זכור לי"
- 12
- 13 אף קרן, מי שהתלוותה לתובעים מרגע סיום הבידוק, לא אישרה את גרסתו של אילן, כפי
- 14 שהופיעה בתצהירו (עמ' 36 שורה 4 לפרוטוקול):
- 15
- 16 "ש. האם אמרת להם שיש אופציה שהם יכולים לוותר על זה?
- 17 ת. הצגתי את עצמי ואמרתי להם שהם צריכים להישאר בטווח
- 18 הראיה שלי ואני אהיה אתם עד לעלייה למטוס על מנת שהם לא
- 19 ייבדקו שוב בטרם העלייה למטוס.
- 20 ש. אמרת להם שיש להם אופציה לוותר על הליווי?
- 21 ת. אמרתי להם שעל מנת שהם לא יצטרכו להיבדק לפני העלייה
- 22 למטוס הם צריכים להישאר בטווח הראיה שלי".
- 23
- 24 ב"כ הנתבעת נמנע מלחקור את התובעים בנקודה זו, וסיבותיו לכך עמו. משכך, ובהעדר עיגון
- 25 ראייתי, אף לא מטעם עדי הנתבעת עצמה, אני קובע כממצא כי לא הוצגה בפני התובעים
- 26 האפשרות לוותר על הליווי, בכפוף לכך שיעמדו לחיפוש חוזר עובר לעלייתם למטוס.
- 27
- 28 .8 באשר לטענה המשפטית, לפיה הליווי והמעקב שהוצמדו לתובעים מהווים המשך ישיר להליך
- 29 החיפוש, והנם בבחינת חלק הימנו, אומר זאת. הליך החיפוש בגופו ובמטענו של נוסע הינו
- 30 הליך פולשני אך יחד עם זאת הכרחי שכן נועד הוא להבטיח את שלומם וביטחונם של
- 31 הנוסעים וצוות הטיסה כאחד. אין כל חולק על כך שנדרשים אמצעי ביטחון מוגברים
- 32 ומחמירים, בייחוד לנוכח התגברות איומי הטרור בשנים האחרונות. יחד עם זאת, החוק הציב
- 33 את המסגרת לגבי אותו חיפוש והעניק סמכויות נרחבות למדי לחפש בגופו ובמטענו של כל
- 34 נוסע מרגע הגיעו לשער נמל התעופה (ככל שמדובר בישראל), או עובר לעלייתו למטוס
- 35 ישראלי, בין אם בארץ ובין אם בחו"ל. סמכויות אלו אינן כוללות מעקב, ליווי או הצרת

בית משפט השלום בחיפה

06 אפריל 2010

ת"א 16528-07 שלבי ואח' נ' אל על נתיבי אויר לישראל בע"מ

- 1 צעדיו של נוסע בדרך כלשהי ללא כל חשד ממשי כלפיו. עם כל ההבנה לצרכי הביטחון, אין
2 הצדקה להתעלמות גורפת מכבודו, חירותו וזכויותיו הבסיסיים של אזרח תחת הכסות של
3 פרת הביטחון הקדושה.
4
- 5 9. בעקבות חקיקת חוק יסוד כבוד האדם וחירותו בשנת 1992, צומצמו אף סמכויות המעצר
6 והעיכוב שהיו בידי המשטרה, ביחס לחשודים, ואשר מצאו את ביטויים בחוק סדר הדין
7 הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים) התשנ"ו-1996. בדברי ההסבר לחוק נאמר, בין היתר, כי
8 עיקרה של הצעת החוק עניינה הגבלת חירותו של הפרט ועל כן מונחית ההצעה על פי חוק
9 יסוד כבוד האדם וחירותו ותנאי סעיף 8 שבו, באשר לערכים הולמים, התכלית הראויה
10 והמידה שאינה עולה על הנדרש (ראו: הצ"ח 2366 ח' באדר א' התשנ"ה, 8.2.1995, עמ' 306).
11
- 12 אם כך הוא לגבי חשודים, קל וחומר לגבי אזרחים חפים מפשע שלא דבק בהם כל רבב, ואין
13 לגביהם כל ממצא או מידע מחשיד כלשהו. ההגבלה של חופש תנועתם, התחקות אחר
14 צעדיהם כמו גם ההתייחסות לכבודם, צריכים להיעשות בזהירות מירבית, במגבלות אותן
15 הציב המחוקק.
16
- 17 10. בית המשפט עמד זה מכבר על האיזון העדין שבין זכויות אדם, אשר מצאו להם ביטוי חוקתי
18 כאמור בחוק יסוד כבוד האדם וחירותו, לבין האתגר הביטחוני בצינו (בש"א 6763/06 כיאט
19 נ' רשות שדות התעופה, תק-על 2006(4), 2758) מפי כב' השופט רובינשטיין:
20
- 21 "היחס בין שאלות בנושא זכויות האדם לבין האתגר הביטחוני והצורך
22 הביטחוני עתיד להישאר לאורך ימים על סדר יומם של החברה
23 הישראלית ובתי המשפט בישראל. . . יימשך איפוא המתח הטבוע שבין
24 הביטחון לנושאי זכויות האדם, יימשך הדיון בשאלות מתי נסוגות
25 הזכויות מפני הביטחון ומה האיזון בין שמירת הקיום לשמירת צלם
26 האדם. . . נמשך להתלבט בשאלה מהו המרווח שבין הציווי ונשמרתם
27 מאוד לנפשותיכם' במובנו הקבוצתי לבין 'כי בצלם אלקים עשה את
28 האדם' ו- 'גדול כבוד הבריות שדוחה את לא תעשה שבתורה'. בית
29 המשפט יבקש את האיזון שבין הביטחון לזכויות, כך שלא יינשא שמו של
30 הביטחון לשווא, אך הביטחון גם לא יופקר".
31
- 32 11. לטעמי, הרחבת הפרשנות של סמכות החיפוש המוקנית לנתבעת, באופן שתחול גם על ליווי
33 של נוסעים לאחר שעברו את הליך הבידוק והחיפוש, ליווי שעלול להימשך מספר שעות, אגב
34 הצרת צעדיהם, כפי שאירע בענייננו, הינה פרשנות מרחיקת-לכת שאין בה את האיזון הנדרש
35 בין צרכי הביטחון מחד לבין כבודם של אזרחי המדינה מאידך.

בית משפט השלום בחיפה

06 אפריל 2010

ת"א 16528-07 שלבי ואח' נ' אל על נתיבי אויר לישראל בע"מ

- 1
2 דומה כי לא בכדי, טענה הנתבעת כי התובעים הסכימו וולונטרית לקבל על עצמם את הליווי
3 והמעקב לאחר שמסרה להם כי היה ולא יסכימו, יאלצו לעבור בדיקה חוזרת בסמוך לשער
4 העלייה למטוס. נראה כי העלאת טענה זו נועדה להכשיר הליך שמלכתחילה לא נמצא לו עיגון
5 משפטי, ומכאן הטענה כי נעשה בהסכמת התובעים ואישורם.
6
7 יתר על כן, קרן עצמה אישרה בחקירתה הנגדית כי התובעים לא שיתפו פעולה מלכתחילה עם
8 הליווי (עמ' 38 שורה 31 לפרוטוקול) וראו עצמם מופלים לרעה (עמ' 39 שורה 28). בנסיבות,
9 לא ברור מדוע התעקשה הנתבעת על המשך ההליך, למורת רוחם הברורה והבולטת של
10 התובעים תחת להניחם לנפשם ולבצע בידוק חוזר, ככל שהדבר הכרחי לביטחון הטיסה.
11
12 בכל מקרה, משלא היה בסיס להליך הליווי והמעקב שבו נקטה הנתבעת, ברי כי עמדה
13 לתובעים הזכות להתנגד לאותו הליך ולהביע את מורת רוחם הימנו.
14
15 ההתנצלות - תנאי לעלייה למטוס או שמא יוזמה של התובעים?
16
17 בשלב מסוים של הליווי, כאשר התובעים היו כבר בקרבת שער העלייה למטוס, יצא התובע 1
18 משלוותו ודרש מקרן כי תפסיק את הליווי ותעזוב אותו. לטענת הנתבעת הוא אף איים
19 לסטור לה באם זו לא תניח לו לנפשו.
20
21 בחקירתה הנגדית, העידה קרן כי כאשר התובע מס' 2 ביקש להיכנס לשירותים, הוצמד אליו
22 מאבטח ממין זכר שהלך יחד עמו לחדר הנוחיות. בזמן זה קיבל התובע 1 שיחת טלפון. לדברי
23 קרן "כשהוא קיבל את שיחת הטלפון הוא אמר לי לעוף מפה. מכיוון שלא יכולתי לקחת
24 מרחק יותר מדי גדול כי אני צריכה לשמור על מרחק ראייה, ניסיתי לכבד את בקשתו וזאתי
25 כמה שיכולתי, תוך שמירה על נהלי העבודה שלי. הוא המשיך לצעוק עלי שאני אעוף משם. לא
26 יכולתי לעוף משם ובשלב הזה הוא אמר לי 'או שתעופי מפה או שאני אתן לך סטירה' . . .
27 ניסיתי להתרחק ולשמור על הכבוד שלו שהוא מעוניין לדבר בפרטיות ולא היתה כל בעיה אבל
28 הוא נכנס למערבולת רגשית מאוד חזקה ובשלב הזה איים שיביא לי סטירה ואני האמנת לו"
29 (עמ' 38 שורה 32 לפרוטוקול).
30
31 התובע 1 הודה בתצהירו כי לאחר שקרן נזפה בו על שהעז להתרחק משדה הראייה שלה,
32 ולאור הפגיעה והעלבון שחש, הוא השיב לה בכעס כי "כל עוד היא לא עוצרת אותי בגין
33 עבירה כלשהי, אז אני מבקש ממנה שתעופי ממני". בחקירתו הנגדית חזר התובע על גרסה זו
34 באמרו: "הטלפון שלי צלצל. זה הקטע שבו אני נשברתי. אמרתי לה 'תעופי ממני או שתעלי
35 אותי למטוס באזיקים'. אני לא חיה, אני לא כלב" (עמ' 8 שורה 30 לפרוטוקול). בעדותו

בית משפט השלום בחיפה

06 אפריל 2010

ת"א 16528-07 שלבי ואח' נ' אל על נתיבי אויר לישראל בע"מ

- 1 הכחיש התובע כי איים לנקוט באלימות כלפי קרן או מי מעובדי הנתבעת (סעיף 17 לתצהירו).
2
3 14. לטענת התובעים, בהמשך לאותם אירועים, פנה אליהם אילן ודרש מאת התובע 1 להתנצל
4 בפני קרן אחרת לא יורשה לעלות לטיסה. הנתבעת הודתה בכתב הגנתה (סעיף 14 לכתב
5 ההגנה) בגרסה זו של התובעים ואישרה כי "נאמר לתובע מס' 1 כי באם לא יירגע ויתנצל על
6 התנהגותו הוא לא יורשה לעלות לטיסה". אלא שבתצהירו, חזר בו אילן מהודאה זו וטען כי
7 מעולם לא דרש מאת התובעים להתנצל.
8
9 15. הנה כי כן, שתי שאלות שבעובדה עומדות להכרעה - האם איים התובע 1 לסטור לקרן באם
10 לא תחדל מן הליווי והמעקב? והאם דרש אילן את התובע להתנצל בפני קרן כתנאי לעלייתו
11 למטוס.
12
13 בשתי שאלות אלו ראיתי להעדיף את גרסתם של התובעים על פני גרסת הנתבעת.
14
15 אפתח בכך שהתובעים עשו עליי בעדותם רושם מהימן, ולא מצאתי יסוד שלא להאמין לדברי
16 התובע 1 כי לא נקט לשון איומים, לא כל שכן איומים פיזיים כלפי מי מעובדי הנתבעת
17 ובכללם קרן. חיזוק לגרסה זו ניתן למצוא בעדותו של סוכן הביטוח ליאור מור אחד מחברי
18 הקבוצה, ומי שנסע יחד עם רעייתו באותה טיסה, ונכח בזמן הוויכוח שפרץ. לדבריו "היא לא
19 שמרה עליו מרחוק או בצורה אלגנטית אלא פשוט נצמדה אליו. אח"כ כשהוא קם היא קמה
20 יחד אתו. היא התיישבה צמוד אלי. . . הוא ביקש ממנה להפסיק ללכת אחריו. . . זה היה
21 בטונים כועסים. . . אני יודע מה ששמעתי שהוא אמר לה יתפסיקי ללכת אחריי, אני הולך
22 לשירותים את באה אחריי, תפסיקי עם זה" (עמ' 31 שורות 1, 23 ועמ' 32 שורה 1
23 לפרוטוקול). עד זה, שהנו עד ניטראלי חסר כל עניין בתוצאות המשפט, העיד כי לא שמע את
24 התובע מאיים על קרן בשלב כלשהו של הויכוח.
25
26 לעומת עדותם העקבית של התובעים, הרי שבגרסתה של הנתבעת נתגלעה סתירה בלתי
27 מתקבלת על הדעת בנקודה מהותית. בניגוד לגרסה שהעלתה בכתב הגנתה לפיה אכן דרשה
28 מאת התובע להתנצל בפני קרן, אחרת לא יורשה לעלות לטיסה, הנה בעדותו של העד המרכזי
29 מטעמה, אילן אור, חזרה בה הנתבעת מגרסתה שבכתב ההגנה וטענה כי לא היו דברים
30 מעולם וכי התנצלות התובעים באה מיוזמתם. מששאל אילו אור בחקירתו הנגדית כיצד הוא
31 מסביר את הסתירה בין עדותו לעניין ההתנצלות לבין הגרסה שהועלתה בכתב ההגנה השיב
32 "לא ברור לי למה זה נכתב" (עמ' 26 שורה 28 לפרוטוקול).
33
34 בהעדר כל הסבר הגיוני לפשר הסתירה בנקודה זו, ולשינוי המהותי שחל בטענת הנתבעת, אני
35 דוחה את גרסתו של אילן בשתי ידיים. דומה כי גרסה זו הועלתה על ידי הנתבעת, לאחר

בית משפט השלום בחיפה

06 אפריל 2010

ת"א 16528-07 שלבי ואח' נ' אל על נתיבי אויר לישראל בע"מ

1 שהשכילה להבין כי אין כל יסוד ואחיזה בדין לדרישתו זו של אילן מאת התובע להתנצל
2 כתנאי לעלייתו למטוס.

3
4 אם נדרש חיזוק למסקנה זו, הנה באה עדותו של מר ליאור מור, ותמכה באופן חד משמעי
5 בגרסת התובעים לפיה נדרש התובע 1 להתנצל בפני קרן כתנאי לעלייתו למטוס. בתצהירו,
6 (ת/3) ציין ליאור מור כי לאחר שהתובע פנה בכעס לעובדת הביטחון שהתלוותה אליו, "הגיע
7 למקום אדם שנחזה להיות עובד ביטחון בכיר ודרש שהתובע יתנצל אחרת הוא לא יורשה
8 לעלות על הטיסה". בחקירתו הנגדית חזר העד על גרסתו זו באומרו: "אני זוכר שחרה לי
9 מאוד שהוא אמר לו שאם הוא לא יתנצל הוא לא יעלה לטיסה. זה חרה לי מאוד. אני שמעתי
10 אותו אומר את זה... ישבתי שם עם אשתי וניהלנו בינינו ויכוח בעד ונגד על כל הפיגועים שיש
11 במטוסים, אם זה הכרחי או לא, אבל מאוד חרה לי שהוא אמר לו שאם הוא לא יתנצל הוא
12 לא יעלה לטיסה, שהוא מנסה להיות אמא או אבא שלו ולחנך אותו, אפילו להשפיל אותו"
13 (עמ' 33 ש' 1 לפרוטוקול).

14
15 16. לסיכום המחלוקת העובדתית, אני קובע כממצא כי התובעים או מי מהם לא איימו לנקוט
16 באלימות פיזית כלפי מי מעובדי הנתבעת, וכי התובע 1 דרש את קרן לחדול מהליך הליווי
17 והמעקב וזאת בלשון תקיפה וכעושה. בעקבות כך, דרש קצין הביטחון מטעם הנתבעת, אילן
18 אור, את התובע 1 להתנצל בפני קרן אחרת לא יורשה לעלות לטיסה היוצאת לארץ.
19
20 בטרם נפנה לבחון את עילות התביעה הצומחות לתובעים, אם בכלל, על יסוד העובדות דלעיל,
21 יש להכריע תחילה בטענת החסינות אותה העלתה הנתבעת.

חסינות הנתבעת

22
23
24
25 17. הנתבעת טענה כי פעולות העובדים מטעמה חסינות מפני תביעות אזרחיות, וזאת מכוח סעיף
26 19 לחוק הטיס, המורה כי "איש ביטחון, שוטר, חייל, חבר הג"א, מנהל שדה תעופה, מפעיל
27 מנחת, מפעיל מתקן תעופתי, מפעיל כלי טיס האחראי על הפעלת מכשיר עזר לתעופה, לא
28 ישאו באחריות פלילית או אזרחית על מעשה שנעשה לגבי אדם פלוני בהתאם לאמור בחוק
29 זה".

30
31 אין בידי לקבל טענה זו משני טעמים – ראשית, על פי הוראות הסעיף, החסינות הינה
32 פרסונאלית וניתנת לאנשי ביטחון, שוטרים, חיילים וכיו"ב. חסינות זו יש בה כדי לחסום
33 תביעות שאפשר ותוגשנה באופן אישי כנגד ממלאי תפקידים אלה, בעת שהם מבצעים את
34 תפקידם אך אין בה כדי לחסום את התביעה כנגד הנתבעת, שאינה נמנית על אותם בעלי
35 תפקידים. ודוק - כאשר ביקש המחוקק להעניק חסינות למדינה או לגופים ממסדיים ו/או

בית משפט השלום בחיפה

06 אפריל 2010

ת"א 16528-07 שלבי ואח' נ' אל על נתיבי אויר לישראל בע"מ

1 ציבוריים, הוא עשה כן בלשון מפורשת וחד-משמעית (ראו לדוגמא סעיף 7א' לפקודת הנזיקין
2 לעומת הוראות חוק הנזיקים האזרחיים (אחריות המדינה), תשי"ב - 1952). בעניינו, כאמור,
3 החסינות ניתנה לעובדי הביטחון אישית ואין בה כדי לחסום את התביעה כנגד הנתבעת.
4
5 שנית, גם אילו חל סעיף 19 על הנתבעת, לא היה בו כדי לפטור אותה מאחריות, שכן החסינות
6 על פי סעיף זה חלה על מעשים שנעשו בהתאם לאמור בחוק הטיס. כפי שצינתי לעיל,
7 הפעולות שביצעה הנתבעת במקרה דידן, שכללו ליווי ומעקב ללא כל סמכות, התניית עלייתו
8 לטיסה של התובע 1 בכך שיתנצל בפני קרן, חרגו מגדר הסמכויות שניתנו לה ונעשו שלא כדין
9 וללא כל זכות. די בכך על מנת שאותה חסינות לא תחול לגביהם.

עילות התביעה

11
12
13 18. התובעים הצביעו על מספר עילות תביעה המזכות אותם בסעדים שתבעו. אדון בשתי העילות
14 העיקריות לשיטתי – העילה לפי חוק איסור הפליה במוצרים, והעילה לפי פקודת הנזיקין.

19. העילה לפי חוק איסור הפליה במוצרים

15
16
17
18 19.1 סעיף 3(א) לחוק איסור הפליה במוצרים, בשירותים ובכניסה למקומות בידור ולמקומות
19 ציבוריים, התשס"א-2000, מורה בין היתר כי מי שעיסוקו באספקת מוצר או שירות ציבורי
20 לא יפלה באספקת המוצר או השירות הציבורי מחמת גזע, דת או קבוצה דתית, לאום, ארץ
21 מוצא, מין, נטייה מינית, השקפה, השתייכות מפלגתית, מעמד אישי או הורות.

22
23 19.2 אין חולק כי הנתבעת, בהיותה הגוף המבצע את הבידוק הביטחוני לכלל הנוסעים בכלי טיס
24 ישראליים, מספקת שירות ציבורי. השאלה באם הפלתה הנתבעת את התובעים על רקע
25 מוצאם או השתייכותם הלאומית, הינה סבוכה ואינה נטולת ספקות. בחנתי את הפסיקה לגבי
26 תביעות שהוגשו על רקע דומה, בגדרן הועלו טענות לגבי הפליה ופגיעה בכבוד התובעים, ולא
27 מצאתי מקרה דומה בנסיבותיו לענייננו. כאן חטאה הנתבעת פעמיים – ראשית משנקטה
28 בהליך ליווי ומעקב שאין לו יסוד בדין ושנית, וזה העיקר לטעמי, כאשר התנתה את עלייתו
29 של התובע 1 למטוס בכך שיתנצל בפני עובדת הביטחון, ללא כל סמכות ויסוד חוקי.

30
31 19.3 קצין הביטחון מטעם הנתבעת אילן אור הודה בחקירתו הנגדית כי התובעים לא היו מסוכנים
32 ביטחוניים (עמ' 19 שורה 16 לפרוטוקול) וכי התחקיר, התשאול ובדיקת הכבודה שנעשו
33 לגביהם, לא העלו מסוכנות מיוחדת הטמונה בהם (עמ' 21 שורה 1 לפרוטוקול). העד הנ"ל
34 אישר כי "לא היו שום ממצאים בעייתיים מבחינתם" (עמ' 21 שורה 7 לפרוטוקול).

בית משפט השלום בחיפה

06 אפריל 2010

ת"א 16528-07 שלבי ואח' נ' אל על נתיבי אויר לישראל בע"מ

1 משנשאל בחקירתו הנגדית מדוע ראה אם כן להצמיד לתובעים ליווי צמוד, להגביל את
2 צעדיהם ולנקוט ביחס אליהם בהליכי בידוק מחמירים, בשונה מיתר הנוסעים באותה טיסה
3 השיב כי השיקולים שהנחו אותו הינם חסויים בהיותם נוגעים לשאלות ביטחון. אילן נשאל
4 באופן ספציפי האם יתכן שהבידוק המחמיר נעוץ בהיותם של התובעים אזרחים ערבים
5 והשיב "אני לא יכול, לא שאני לא רוצה, אני לא יכול לדבר על אופי הבדיקה בגלל שחל חיסיון
6 על אופן ואופי הבידוק".

7

8 19.4 טענת החיסיון מעוגנת בסעיף 44 (א) לפקודת הראיות [נוסח חדש] התשל"א-1971, המורה בין
9 היתר כי "אין אדם חייב למסור, ובית המשפט לא יקבל, ראיה אם ראש הממשלה או שר
10 הביטחון הביע דעתו, בתעודה חתומה בידו, כי מסירתה עלולה לפגוע בביטחון המדינה".
11 הנטל להוכחת טענת החיסיון מוטל על המעלה אותה, קרי הטוען לחיסיון נושא בנטל הוכחתו
12 (ראו: "קדמי, "על הראיות", חלק שני, מהדורה תשס"ד (2003), עמ' 869). עוד מורה הסעיף
13 כי בעל דין רשאי לעתור לגילוי הראיה החסויה ובקשתו תוכרע על ידי שופט בית המשפט
14 העליון.

15

16 בענייננו, הסתפקה הנתבעת בטענה הכללית כי המידע אותו נתבקש העד מטעמה למסור הינו
17 חסוי, מבלי להציג כל תעודה על כך כמתחייב בדין. עם כל הכבוד, העלאת טענת החיסיון ללא
18 אישור בכתב כנדרש בסעיף 44 הנ"ל נעדרת כל בסיס ותוקף. חיסיון אינו קם בהבל פה, ואין
19 די בהעלאת הטענה באופן סתמי על ידי ב"כ הנתבעת על מנת שיחול החיסיון. משטח
20 המחוקק וקבע דרך להחלת חיסיון על ראיות, ואף קבע מנגנון להסרת אותו חיסיון על ידי
21 הגשת עתירה לכך, שומה היה על ב"כ הנתבעת לילך בנתיב שקבע המחוקק. בהעדר תעודת
22 חיסיון, ממילא לא ניתנה לתובעים ההזדמנות לעתור לגילוי הראיה החסויה. אפשר ועתירה
23 כאמור היתה מובילה לגילוי חלקי של חומר הראיות או להבאת הראיה החסויה לעיונו של
24 בית המשפט (ראו הפתרון בפרשת כיאט הנ"ל).

25

26 כבר נאמר לא אחת כי חיסוי ראיות אינו מסב קורת רוח לבית המשפט ומטעם זה נבחן
27 החומר שחיסויו מתבקש בזהירות מירבית "בתהליך משולש על ידי הגורם המוסמך ליתן את
28 תעודת החיסיון, על ידי גורמי התביעה המופקדים על ניהול המשפט ועל ידי בית המשפט
29 במסגרת סעיף 44 לפקודת הראיות" (ראו: בש"פ 4406/08 חמיד נ' מ"י, תק-על 2008 (2),
30 4936).

31

32 19.5 משלא הוצגה תעודת חיסיון, ובהעדר כל הסבר שיש בו כדי להניח את הדעת לשאלה מדוע זכו
33 התובעים ליחס שונה, שלא כמו יתר הנוסעים באותה טיסה, קמה החזקה הקבועה בסעיף 6
34 לחוק איסור אפליה, הקובעת כדלקמן: "הוכיח התובע בהליך אזרחי לפי חוק זה אחד מאלה,
35 חזקה שהנתבע פעל בניגוד להוראות סעיף 3 כל עוד לא הוכיח אחרת... (3) הנתבעת התנה

בית משפט השלום בחיפה

06 אפריל 2010

ת"א 16528-07 שלבי ואח' נ' אל על נתיבי אויר לישראל בע"מ

1 אספקת מוצר או שירות ציבורי, כניסה למקום ציבורי או מתן שירות במקום ציבורי, לנמנים
2 עם קבוצה המאופיינת לפי עילה מעילות האפליה המנויות בסעיף 3, בקיום תנאי אשר לא
3 נדרש ממי שאינם נמנים עם אותה קבוצה".

4
5 בנסיבות המקרה דידן, משהוכח כי הנתבעת התנתה את עלייתם של התובעים לטיסה בקיום
6 ליווי ומעקב צמודים, בשונה מיתר הנוסעים, ובהעדר כל הסבר לאבחנה זו או ראייה סותרת
7 שתצביע על שיקולים אחרים שהנחו אותה בפועלה, הרי שקמה חזקה לפיה פעלה בניגוד
8 להוראות סעיף 3 לחוק והפלתה את התובעים שלא כדין.

9
10 19.6 בשולי הדברים אני רואה לציין כי טענת הפליה הנה טענה שקשה להוכיחה. מטעם זה קבע
11 המחוקק סדרה של חזקות, באמצעותן בקש להקל את הוכחת ההפליה. "הוראה זו מצביעה
12 על המעמד שסבור המחוקק שיש ליתן לערך השוויון, וכי יש לקחת בחשבון נתון זה כאשר
13 בית המשפט נדרש למימוש השוויון במובן המעשי של המלה" (ע"א (מחוזי חי') 3724/06
14 קיבוץ רמות מנשה נ' יצחק מזרחי, תק-מח 12008(1), 725, 730). ניתן היה כמובן לסתור חזקה
15 זו, אלא שהנתבעת לא עשתה כל מאמץ לפעול בכיוון זה והסתפקה בהעלאת טענת החיסיון
16 העמומה. אפשר ואילו הוצגה תעודת חיסיון, היתה מסקנתי לעניין ההפליה שונה, הגם שהליך
17 הליווי והמעקב שבו נקטה הנתבעת נעדר, לטעמי, בסיס חוקי. אך בהעדר תעודה כאמור,
18 נשמטת הקרקע תחת האפשרות כי שיקולים אחרים, ענייניים, הנוגעים לביטחון ואשר
19 גילויים נאסר, הם השיקולים שהנחו את הנתבעת.

20
21 עילת הרשלנות .20

22
23 20.1 סעיף 35 לפקודת הניזקין מונה שלושה תנאים מצטברים, הנדרשים לגיבושה של עוולת
24 הרשלנות - קיומה של חובת זהירות, הפרתה ונזק הנגרם כתוצאה מאותה הפרה.

25
26 חובת הזהירות כוללת שני מעגלים - חובת זהירות כללית וחובת זהירות קונקרטי. בהקשר
27 זה נאמר כי (ע"א 324/82 עיריית בני ברק נ' רוטברד ואח', פד"י מה (4), 102 :

28
29 "מעגל הבחינה הראשון, העקרוני, הוא מעגלה של חובת הזהירות
30 המושגית. בבחינה זאת יש לבחון 'אם בין סוג המזיקים, אליו משתייך
31 המזיק, לבין סוג הניזוקים, אליו משתייך הניזוק קיימים 'יחסי רעות'
32 לעניין סוג הפעולות, אליו משתייכת פעולת המזיק ולעניין סוג הניזוקים
33 שגרם המזיק'. מעגל הבחינה השני נערך במישור הקונקרטי. הבחינה
34 שנערכת במישור זה נועדה לברר 'אם בין המזיק הקונקרטי לבין הניזוק
35 הקונקרטי קיימת חובת זהירות לעניין הפעולות שהתרחשו בפועל לעניין

בית משפט השלום בחיפה

06 אפריל 2010

ת"א 16528-07 שלבי ואח' נ' אל על נתיבי אויר לישראל בע"מ

1 הנזק שנגרם בפועל. שני מעגלי הבחינה נערכים לפי מבחן הצפיות. הם
2 משמשים כלי עזר בידיו של השופט, לבחון ולהסיק, האם 'האדם הסביר
3 יכול לצפות (כאפשרות פיסית). . . וצריך היה לצפות (כקטגוריה
4 נורמטיבית) את התרחשותו של הנזק".

5
6 20.2 קיומה של חובת זהירות מושגית כאמור, נבחן על פי מבחן הצפיות כאשר המבחן הוא אם
7 אדם סביר צריך היה לצפות את התרחשות הנזק. אין נפקא מינא שמדובר בנזק שאינו ממוני
8 שכן הגדרת המושג "נזק" בפקודת הנזיקין, רחבה דיה כדי להכיל גם נזקים בלתי ממוניים
9 (ראו סעיף 1 לפקודת הנזיקין).

10
11 20.3 סבורני כי בענייננו, הופרה הן חובת הזהירות המושגית והן חובת הזהירות הקונקרטיה בכל
12 הקשור להתנצלות אותה נדרש התובע 1 להביע בפני קרן, כתנאי לעלייתו למטוס. אין חולקין
13 כי היה על הנתבעת, באמצעות הפועלים מטעמה, לנהוג בתובעים, כמו גם בכלל הציבור, בדרך
14 מקצועית, ומכובדת בגדר הסמכויות המוקנות לה בדין.

15
16 לדרישה מאת התובע להתנצל אין כל בסיס ועיגון בדין וזו היתה בבחינת התעמרות בתובע
17 וניצול לרעה של הכוח והסמכויות שניתנו בידי נציג הנתבעת. ברי כי אדם סביר צריך היה
18 לצפות שדרישה מעין זו תגרום לפגיעה בשמו הטוב של התובע ובכבודו, תבזה ותשפיל אותו.

19
20 אני רואה להדגיש כי לא מדובר בענייננו רק בפגיעה או התמרמרות מן האופן שבו נעשה
21 החיפוש בכבודתם וגופם של התובעים. אילו כך היה הדבר, אפשר והתוצאה היתה שונה, שכן
22 ניתן לומר כי כמדיניות משפטית ספק אם ראוי להטיל חבות בנזיקין על הנתבעת באותן
23 נסיבות. כפי שנאמר, הנתבעת נדרשת לאזן בין צרכי הביטחון מחד, לבין עקרון השוויון
24 מאידך. בדיקה קפדנית ככל שתהיה, כל עוד היא נעשית בנימוס ורגישות, לא היה בה לטעמי
25 כדי להצמיח עילת תביעה. אלא שכאן שונה המצב. לא מדובר רק בבדיקה ביטחונית מחויבת
26 המציאות. עניין לנו בהתנאת עלייתו למטוס של התובע 1 בכך שיתנצל בפני קצינת הביטחון,
27 דרישה שכאמור אין לה כל בסיס משפטי, ואינה אלא פרי יהירות ואטימות מצד נציג
28 הנתבעת. בנסיבות, אין ספק כי היה עליו לצפות כי התנהלותו תגרום לתובעים נזק.

שיעור הפיצוי

30
31
32 21. אשר לפיצוי הראוי בנסיבות, יש לטעמי לאבחן בין התובע 1 לתובע 2. נכון הוא ששני
33 התובעים זכו לליווי ומעקב צמודים, שנעשו כאמור ללא כל סמכות, והיה בהם כדי לבזותם
34 ולהציגם לעיני כל כאילו מדובר בבעלי סיכון או עבריינים פורעי חוק. אלא שלעניין
35 ההתנצלות, רק התובע 1 נדרש להתנצל בפני קצינת הביטחון ועל כן הפגיעה, הביזוי והעלבון

בית משפט השלום בחיפה

06 אפריל 2010

ת"א 16528-07 שלבי ואח' נ' אל על נתיבי אויר לישראל בע"מ

1 שנחל משמעותיים יותר ומצדיקים פסיקת פיצוי גבוה מזה הנפסק לתובע 2.

2
3 22. סעיף 5(ב) לחוק איסור הפליה במוצרים מורה כי בית המשפט רשאי לפסוק בשל עוולה לפי
4 חוק זה פיצוי שלא יעלה על 50,000 ₪ בלא הוכחת נזק. השיקולים בפסיקת פיצויים בכגון דא
5 דומים במהותם לאותם שיקולים המנחים את בית המשפט בבואו לפסוק פיצוי בגין נזק לא
6 ממוני בתביעות לשון הרע, ועיקרם מהות ההתנהגות המפלה, היקף הפגיעה, ההשפלה והצער
7 שהסבה, והתוצאות מכל אלה (ראו: רע"א 4740/00 עמר נ' יוסף, פד"י נח(5), 510).

8
9 על תכליתו של פיצוי הנפסק בתביעות לשון הרע, עמד בית המשפט לא אחת. בע"א 802/87 נוף
10 נ' אבנרי, פד"י מה(2), 489 נקבע מפי כב' השופט ד' לוי כי:

11
12 "חומריתה של עוולת לשון הרע רבה היא עד מאוד, והנזקים העלולים
13 להיגרם בעקבותיה עלולים להיות כבדים ומרחיקי לכת עד אשר פעמים
14 שכל סכום שבעולם אשר ייפסק כפיצויים לצד הנפגע לא יהיה בו כדי
15 לשפותו וכדי להשוות את מצבו לזה שהיה קודם שעוללו כלפיו בדברי לשון
16 הרע ועל ידי כך פגעו בשמו הטוב. הפיצויים אשר אותם מוסמך בית
17 המשפט לפסוק למי שנפגע מעוולת לשון הרע מגמתם כפולה: ראשית -
18 ליתן סיפוק לנפגע - הן על ידי שיוכל לדעת כי מכירים בכך שנעשתה כלפיו
19 עוולה כך שפגעו ללא הצדקה בשמו הטוב, והן על ידי כך שסכום הפיצוי
20 שישולם לו יוכל לשפר במשהו את מצבו ולקרבו במידת האפשר - עד כמה
21 שסכף יכול לתרום לכך - למצב שהיה נתון בו קודם התרחשות העוולה.
22 שנית - כפי שנאמר בפסיקת בית משפט זה - נועדו הפיצויים הנקבעים
23 בגין עוולת לשון הרע גם כדי שייחנכו את הקהל ויחדירו לתודעתו כי שמו
24 הטוב של אדם, בין אם הוא איש פרטי, ובין אם איש ציבור, אינו הפקר
25 וכי יש ממש במה שנאמר בספר קהלת 'טוב שם משמן טוב'."

26
27 23. בבואי ליישם את הכללים והעקרונות המנחים, אני רואה להביא בחשבון את הפגיעה שנגרמה
28 לתובעים, בפומבי בפני קהל רב, כתוצאה מליווי ומעקב חסרי אחיזה בדין, ודרישה להתנצל
29 משוללת כל סמכות ויסוד חוקי.

30
31 התחושה של מי שזוכה לחיפוש מדוקדק ופולשני בנמלי תעופה, מחמיר יותר מזה הנהוג ביחס
32 לכלל הנוסעים האחרים, הנה לעולם תחושה קשה ובלתי נוחה. זוהי תגובה טבעית ומובנת של
33 מי שחש כי נוקטים כלפיו אמצעים מחמירים יותר מאלו החלים על האחרים, על לא עוול
34 בכפו ומשיקולים שאין לו שליטה עליהם. כאשר הדבר קורה בנמלי מדינות ניכר התחושה
35 קשה, אך כאשר הדבר קורה בנמל הבית, ולצורך העניין ע"י נציגי ביטחון ישראלים, הקושי

בית משפט השלום בחיפה

06 אפריל 2010

ת"א 16528-07 שלבי ואח' נ' אל על נתיבי אויר לישראל בע"מ

1 כפול ומכופל. במקום להרגיש שבהגיעם לעמדת הבידוק של הנתבעת, הגיעו התובעים לנמל
2 מבטחים וכי הגיעו לביתם, הם זכו ליחס של פרסונה מסוכנת, כלפיה צריך לנהוג בחדשנות
3 ובזהירות כאילו מדובר היה באויב מבית המבקש להרע, עד שלא יוכח ההיפך. בנסיבות, ניתן
4 להבין את הכעס, העלבון והתסכול שהרגישו ואף את הזעם שביטאו כלפי קרן, בתורת נציגת
5 הנתבעת.

6
7 אף אילן אור, קצין הביטחון של הנתבעת נאלץ להודות בחקירתו הנגדית כי הוא מבין את
8 עלבונם של התובעים: "אני השתכנעתי מהשיחה עם שני האחים שמדובר היה באירוע
9 אמוציונאלי שיצא מכלל פרופורציה. . . אני בהחלט מבין את התחושה ששניהם הרגישו. . . הם
10 הרגישו מאוד נעלבים שליוו אותם עד לשער (עמ' 26 שורה 1 לפרוטוקול).

11
12 אלא שדיבורים לחוד ומעשים לחוד. אותו אילן אור, שראה את סערת הרגשות בה היו נתונים
13 שני התובעים והבין - לדבריו - לליבם ואשר אף הבחין כי התובע 1 ישב בצד ומירר בבכי, הלך
14 ובקש לרמוס את שארית כבודו, משהתנה את עלייתו למטוס בכך שיתנצל בפני קרן. גם אם
15 תגובתו של התובע לא היתה לרוחו של מר אילן אור, וגם אם סבר כי סגנון הדיבור של
16 התובעים עם קרן היה גס או חסר נימוס, הרי שלנוכח ההבנה שלו למצוקתם ותסכולם, שומה
17 היה עליו לטפל בסיטואציה שנוצרה ביתר רגישות ולהכיל את כעסם של התובעים. תחת זאת
18 בחר לנהוג בהם ביהירות ואטימות, תוך שימוש לרעה בכוח ובשררה שניתנה בידו מתוקף
19 תפקידו.

20
21 אין בלבי ספק כי התובעים, ובייחוד התובע מס' 1 נפגעו מהתנהלות הנתבעת. אף בעדותו
22 בפניי, בעודו משחזר את אירועי אותו יום, פרץ התובע בבכי מעל דוכן העדים, עד שנדרשה
23 הפסקה בדיון על מנת להרגיעו ולהמשיך את חקירתו הנגדית. התרשמתי כי לא מדובר
24 במתחזה, אלא במי שאכן נפגע וחש מושפל ומבוזה עד עמקי נשמתו. בתצהירו תיאר התובע
25 את תחושותיו כלהלן: "הלכתי הצידה, ישבתי על ספסל והתחלתי למרר בבכי. בכיתי על
26 ההשפלה והביזוי אותם עברתי, וזאת למרות היותי אזרח שומר חוק לאורך כל חיי ובכיתי על
27 כך שאני ואחי מושפלים אל מול חברינו לקבוצה וכל שאר הנוסעים ועל כך שאנחנו זוכים
28 ליחס שונה מאחרים, רק בגלל מוצאנו הלאומי והדתי. אנשים ניגשו אלי וניסו לנחם ולעודד
29 אותי, אולם אני הייתי בהלם והמשכתי לבכות כפי שלא בכיתי אף פעם בפומבי".

30
31 24. איני מתעלם מן העובדה כי סכנות ביטחוניות אורבות לנו מכל עבר, וכי הנתבעת אינה פועלת
32 במצב אוטופי במנותק מהתרעות ואיומי חבלה וטרור. הצורך בביטחון משותף לכולם,
33 לאזרחים היהודים והערבים כאחת. אלא שלשיקולי הביטחון אין דבר וחצי דבר עם הדרישה
34 שהפנתה הנתבעת לתובע כי יתנצל, אחרת לא יורשה לעלות לטיסה. זוהי התעמרות ופגיעה
35 מיותרת, שיש להוקיעה ולעקרה מן היסוד. על האיזון הדרוש בין צרכי הביטחון לבין עקרון

בית משפט השלום בחיפה

06 אפריל 2010

ת"א 16528-07 שלבי ואח' נ' אל על נתיבי אויר לישראל בע"מ

- 1 השוויון שהוא יסוד מיסודותיה של שיטתנו, עמד כבי' השופט רובינשטיין בפרשת כיאט הנ"ל
2 בציינו "האינטרס בביטחון משותף הוא לכל אזרחי ישראל, יהודים, ערבים ואחרים, וכולנו
3 משלמים מחיר אישי בדרגות שונות למצב הביטחוני. כאמור, דווקא הנסיבות המיוחדות של
4 הסכסוך הערבי-ישראלי מחייבות רגישות מיוחדת כלפי ערביי ישראל בנידון דידן, כדי שלא
5 לפגוע פגיעה מיותרת - כמו גם הבנה מצדם".
6
7 25. כאמור, במקרה זה נקטה הנתבעת באמצעים נעדרי עיגון משפטי, תוך חריגה מסמכות ופגיעה
8 מיותרת בתובעים. לא זו בלבד, אלא שאף במהלך ניהול המשפט, לא ראתה הנתבעת להביע
9 התנצלות, הבנה, או צער על הפגיעה בתובעים. בכך העצימה את תחושת הזלזול והאטימות
10 שהפגינה כלפיהם.
11
12 26. סיכמו של דבר, אני סבור כי הפיצוי הראוי בנסיבות הנו סך של 20,000 ₪ לתובע מס' 1 וסך
13 10,000 ₪ לתובע מס' 2.
14
15 לפיכך, אני מחייב את הנתבעת לשלם לתובעים את הסכומים הנקובים לעיל וכן הוצאות
16 משפט ובנוסף שכ"ט עו"ד בסך 6,000 ₪ בתוספת מע"מ כדין. הסכומים הנ"ל ישולמו תוך 30
17 יום אחרת יישאו ריבית והפרשי הצמדה כחוק החל מהיום ועד התשלום המלא בפועל.
18
19
20 ניתן היום, כ"ב ניסן תש"ע, 06 אפריל 2010, בהעדר הצדדים.
21

אמיר טובי, שופט

22
23
24
25
26
27